

Ha vihar volnék... de nem vagyok vihar,
 Csak könnyem csordul
 A néma csendben és fogam csikordul.
 A Zászlót összetépték vad kezek, —
 Azóta csend van, temetői csend,
 Csak az órán a homokszem pereg.

(Végyvári-Reményik Sándor.)

A magyar nők áldozatkészsége.

A magyar élet a maga ezeresztendősi története folyamán nagyon sok olyan nőt adott a nemzetnek, akiknek áldozatkészsége mindenkor fáklyaként világít, példájuk követésre buzdít. Ilyen kiemelkedő alakja történelmünknek *Árpádházi szent Erzsébet*.

II. András magyar király leánya volt. 1207-ben született Pozsonyban. Már korán eljegyezték egy thüringiai (Lajos) örgróffal. Korán jelentkező mély vallásossága éles ellentétben állott korának világias szellemével. 1221-ben egybekelt vőlegényével s boldog házaselete volt. Gyermekeid vallásossága s kifogyhatatlan szeretete a szegények és betegek iránt, már gyermekkorától jelentkeztek benne. Számos kedves legenda őrzi szeretetét a szegények iránt. (A rózsákká vált kenyérdarabok, ura ágyába fekteti a bélpoklost, kinek helyébe az Ur Jézus képe tűnik fel, stb.) Feljegyezték, hogy egyszer egy eladott birtok árán 64.000 aranyat osztott szét az éhségtől sújtott szegények között s kórházakat alapított. Mikor férje elhunyt, várából kiűzték, s három évig maga is a nyomorgók kenyerét ette, s nem engedte, hogy édesapját, a magyar királyt értesítsék helyzetéről. Amikor elhunyt ura rokonságával kiegyezett s megkapta Marburgot és környékét, ezidőtől fogva ismét csak a szegényeknek és betegeknek élt. Ha lehet mai szóval élni, ő volt az első igazán szociális magyar szent.

Nagy áldozatkészséget látunk IV. Béla király leányának, *Árpádházi boldog Margitnak* lelkében is. Jól tudjuk, hogy szülei azért ajánlották fel őt az Istennek, hogy segítse meg a tápusztításban tönkrement ország felépítésében. A gyermekleányt, aki buzgón teljesítette szerzetesi kötelességeit, két ízben is feleségül kérte egy-egy szomszédos ország királya. De ő hű akart maradni — még szülői akarata ellenére is — atyjának tett fogadalmához, s inkább megmaradt égi vőlegénye, Krisztus mellett, mint földi boldogságot választotta volna.

Nem kisebb áldozatot hozott hitéért és hazájáért a nápolyi Anjou családból magyar királylánnyá lett *Hedvig* (a lengyelek szentje), akit mint Nagy Lajos király leányát Habsburg Károly német császár fiával jegyezték el. Bár na-

gyon szerette völegényét, mégis, mikor arról volt szó, hogy az akkor még pogány litvánok fejedelmét népével együtt áttértse, feleségül ment a litván fejedelemhez, az első Jagellóhoz.

Nem maradt el áldozatkészségben mögöttük Hunyadi János felesége, *Szilágyi Erzsébet* sem, aki bár mint gyöngéd édesanya nevelte gyermekeit (László és Mátyás), férje háborúi alatt vezette és okosan kormányozta a nagykiterjedésű birtokokat, gyűjtötte a jövedelmet férjének, a nagy Hunyadinak hadivállalkozásaihoz. Egy ízben, amikor a szerencsétlen várnai csata után férjét a szerb Drakul vajda elfogta, nem kevesebb, mint 80.000 aranyat gyűjtött össze s fizetett ki ura váltságdíjául.

Külön kell megemlékeznünk Rozgonyiné *Szentgyörgyi Cicelléről*, aki nemcsak jó édesanya, hűséges feleség volt férje oldalán, s védte meg egyszer férjével a magyar király, Zsigmond életét is, de aki birtokainak minden jövedelmét a török elleni harcokra áldozta, megvonva magától minden fényűzést.

A szomorúemlékű Mohács hősi halottainak eltemetője, *Kanisay Dorottya* is híres volt áldozatkészségéről. Dúsgazdag asszony volt s a nála szolgáló szegény leányokat kiházásította, a nemes ifjakat szolgálatukért birtokkal jutalmazta, sorban építtette a templomokat s feljegyezték róla, hogy páratlan bőkezűsége mindenütt megnyilvánult, ahol a fájdalom, a nélkülözés és a szenvedés ostromozta az embereket. S minél több jót cselekedett, öröme annál tisztább, lelkesezése annál nagyobb lett.

A többiek már közelebb vannak hozzánk, közismertek, csak nevüket soroljuk fel: *Zrinyi Ilona*, *Lorántfy Zsuzsanna*, *Brunswick Teréz*, *gróf Teleki Blanka*, *Veres Pálné Beniczky Erzsébet* stb.

Ezek csak azok a nagyok voltak, akiknek nevét feljegyezte a történelem. De hány száz és ezer azok száma, akik egyszerűségükben névtelenül maradtak, bár áldozatkészség szempontjából semmivel sem maradtak az említett magyar nagyasszonyok mögött. Álljon előttünk emléküik nemesítő, buzdító példaként!

Magyar hősök és vértanúk.

Julián barát és társai.

Szécsi Dezső (Károly Róbertet mentette meg azzal, hogy ruhát cserélt vele: a támadó oláhok a királynak nézve ölték meg, míg az elmenekülhetett.)

Szentgyörgyiné Rozgonyi Cicelle (Galambócnál ő mentette meg Zsigmond királyt.)

Dugonics Titusz: (Nándorfehérvár 1456-i ostrománál magával rántotta a mélységbe a lófarkas zászlóval felkúszó hatalmas törököt.)